

SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI

GMINNEGO OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ W KSIĄŻKACH

ZA ROK 2019

Książki, marzec 2020

Dane teleadresowe:

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Książkach

ul. Bankowa 4

87- 222 Książki

tel. stacjonarny: 56 688 8110

e-mail: gops@gminaksiazki.pl

Spis treści

WSTĘP.....	4
1. Organizacja działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej	4
1.1. Podstawa prawna działania Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.....	4
1.2. Zatrudnienie w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Książkach	5
1.3. Wykształcenie i kwalifikacje zawodowe pracowników	6
1.4. Struktura wydatków na realizację zadań 2019 r.	6
2. Klienci GOPS - ogólna charakterystyka	8
3. Opis zadań z zakresu pomocy społecznej	9
3.1. Zadania własne gminy o charakterze obowiązkowym:.....	9
3.2. Zadania własne gminy:	10
3.3. Zadania zlecone z zakresu administracji rządowej:.....	10
3.4. Rodzaje świadczeń z pomocy społecznej	11
3.5. Realizacja Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020	15
3.6. Karta Dużej Rodziny.....	16
3.7. Dodatkowe działania skierowane do klientów GOPS.....	16
4. Realizacja zadań z zakresu wspierania rodziny oraz potrzeby w tym zakresie	17
5. Opis zadań z zakresu świadczeń rodzinnych i alimentacyjnych	19
5.1. Świadczenia rodzinne – rodzaje świadczeń, liczba świadczeń, wydatki	19
5.2. Fundusz alimentacyjny	23
6. Opis zadań z zakresu świadczenia wychowawczego	24
7. Opis zadań z zakresu świadczenia "Dobry start"	26
8. Opis zadań z zakresu dodatków mieszkaniowych i energetycznych	26
8.1 Dodatki mieszkaniowe	26
8.2 Dodatki energetyczne	27
9. Opis zadań z zakresu stypendiów szkolnych	28
10. Potrzeby w zakresie pomocy społecznej	28

WSTĘP

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa mająca na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać sami, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Zadaniem pomocy społecznej jest zapobieganie powyższym sytuacjom przez podejmowanie działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia oraz integracji ze środowiskiem.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Książkach jest jednostką budżetową Gminy, która realizuje zadania własne gminy o charakterze obowiązkowym, zadania własne oraz zadania zlecone z zakresu administracji rządowej wynikające z ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej. Tut. Ośrodek realizuje również zadania nałożone innymi ustawami, w tym: świadczenia rodzinne, zasiłek dla opiekunów, fundusz alimentacyjny, przeciwdziałanie przemocy w rodzinie, wspieranie rodziny, obsługa rządowego programu Karta Dużej Rodziny. W 2016 roku nałożono na Ośrodek nowe zadania, tj. realizacja świadczenia wychowawczego tzw. 500 plus, realizacja zadań z zakresu przeciwdziałania alkoholizmowi, w ramach tego zadania od połowy 2016 roku w strukturach tut. Ośrodka działa świetlica środowiskowa. W roku 2017 Gmina Książki przystąpiła do Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014 – 2020. Tut. Ośrodek pełni funkcję Organizacji Partnerskiej Lokalnej, prowadzi punkt wydawania żywności. Od 2018 r. do zadań Ośrodka należy również prowadzenie postępowań w zakresie świadczenia „Dobry start” oraz prowadzenie zadań w sprawie dodatków mieszkaniowych, energetycznych oraz z zakresu świadczeń pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów zamieszkałych na terenie Gminy Książki.

Zgodnie z art. 110 ust. 9 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, kierownik ośrodka pomocy społecznej składa radzie gminy coroczne sprawozdanie z działalności ośrodka oraz przedstawia potrzeby w zakresie pomocy społecznej.

1. Organizacja działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej

1.1 Podstawa prawna działania Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Książkach jest jednostką organizacyjną Gminy Książki, powołaną do realizacji zadań pomocy społecznej. Tut. Ośrodek realizuje również zadania z zakresu wspierania rodziny, przeciwdziałania przemocy w rodzinie, świadczeń rodzinnych, funduszu alimentacyjnego, świadczenia wychowawczego, świadczenia „Dobry start”, dodatków mieszkaniowych, energetycznych oraz stypendiów szkolnych .

Ośrodek realizuje zadania w szczególności na podstawie następujących przepisów prawa:

- ustawa z dnia 12.03.2004 r. o pomocy społecznej,
- ustawa z dnia 09.06.2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- ustawa z dnia 28.11.2003 r. o świadczeniach rodzinnych,

- ustawa z dnia 4.04.2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów,
- ustawa z dnia 07.09.2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów,
- ustawa z dnia 11.02.2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci,
- ustawa z dnia 26.10.1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- ustawa z dnia 19.08.1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego,
- ustawa z dnia 29.07.2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie,
- ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty,
- ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych,
- ustawa z dnia 10 kwietnia 1997 – Prawo energetyczne,
- ustawa z dnia 5 grudnia 2014 o Karcie Dużej Rodziny,
- ustawa z dnia 13 października 1998 o ubezpieczeniach społecznych,
- ustawa z dnia 08.03.1990 r. o samorządzie gminnym,
- ustawa z dnia 27.08.2009 r. o finansach publicznych (Dz.U. 2017, poz.2077 ze zm.),
- rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 maja 2018 r. w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu „Dobry start”,
- uchwała Nr XI/66/90 z dnia 18.04.1990 r. w sprawie utworzenia Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Książkach,
- uchwała Nr LI/208/10 Rady Gminy w Książkach z dnia 31.08.2010 r. w sprawie uchwalenia Statutu Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Książkach, uchwała NR XXX/144/13 Rady Gminy w Książkach z dnia 26.02.2013 r. zmieniająca uchwałę w sprawie uchwalenia Statutu oraz uchwała nr IX/47/15 Rady Gminy w Książkach z dnia 16.10.2015 r. zmieniająca uchwałę w sprawie uchwalenia Statutu GOPS w Książkach, uchwała nr XVIII/100/16 z dnia 27.04.2016 r. zmieniająca uchwałę w sprawie uchwalenia statutu i uchwały nr XXXV/235/17 Rady Gminy w Książkach z dnia 27.11.2017 r. zmieniająca uchwałę w sprawie uchwalenia Statutu GOPS w Książkach.

Ponadto Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Książkach podejmuje działania w ramach opracowanej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2014 – 2020.

1.2. Zatrudnienie w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Książkach

Zatrudnienie w Ośrodku w 2019 r. kształtowało się następująco:

- 1 kierownik – 1 etat,
- 1 główny księgowy – 1 etat,
- 3 pracowników socjalnych w rejonach opiekuńczych – 3 etaty (pracownicy socjalni wykonują również inne zadania m.in. obsługa zespołu interdyscyplinarnego i świetlicy środowiskowej, obsługa rządowego programu Karta Dużej Rodziny, dystrybucja żywności, ubezpieczenia podopiecznych),

- 1 referent – stanowisko ds. świadczeń rodzinnych i funduszu alimentacyjnego – 1 etat,
- 1 referent – stanowisko ds. świadczenia wychowawczego, kadr i płac – 1 etat (**osoba przebywa na urlopie macierzyńskim**),
- 1 referent – stanowisko ds. świadczenia wychowawczego i kadr – 1 etat (**umowa na zastępstwo**),
- 1 referent – stanowisko ds. płac – 1/5 etatu – (**umowa na zastępstwo**),
- 1 pomoc administracyjna – stanowisko ds. dodatków mieszkaniowych i energetycznych oraz stypendiów szkolnych – 1 etat (**umowa w ramach prac interwencyjnych**),
- 1 asystent rodziny – 1 etat,
- 3 opiekunki środowiskowe – 2 etaty - opiekunki środowiskowe zatrudniane były **w ramach prac interwencyjnych** z dofinansowaniem z Powiatowego Urzędu Pracy w Wąbrzeźnie oraz 1 w ramach umowy zlecenie,
- 2 wychowawców w świetlicy środowiskowej zatrudnionych w ramach umowy zlecenie

Zarządzeniem Kierownika z dnia 23.07.2018 r. powołano w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Książkach inspektora ochrony danych osobowych, zgodnie z obowiązującymi przepisami.

1.3. Wykształcenie i kwalifikacje zawodowe pracowników

Warunkiem prawidłowej realizacji zadań nałożonych na Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Książkach jest posiadanie dobrego zespołu pracowników, przygotowanych merytorycznie do wykonywania powierzonych zadań. Dokonujące się zmiany w przepisach prawa wiążą się z koniecznością ciągłego doskonalenia zawodowego pracowników. W tym celu pracownicy Ośrodka w 2019 r. uczestniczyli w szkoleniach, konferencjach, m.in. w zakresie udzielania pierwszej pomocy, z funduszu alimentacyjnego, seminarium z zakresu ubezpieczeń społecznych, kontroli zarządczej w JST, świadczeń rodzinnych oraz świadczenia wychowawczego 500 plus, stosowania kpa w systemie pomocy i wsparcia społecznego, stypendia i zasiłki szkolne, debacie regionalnej „Pokonać bezdomność” w obszarze „Mieszkalnictwo”, wsparcie dziecka i jego otoczenia w systemie pieczy zastępczej, nawiązanie kontaktu i praca z trudnym klientem, przemoc wobec dzieci, zmiany w ustawie o pomocy społecznej, dodatki mieszkaniowe i energetyczne w praktyce, zamknięcie ksiąg rachunkowych w jednostce.

Kwalifikacje zawodowe pracowników są zgodne z wymaganiami ustawowymi.

1.4. Struktura wydatków na realizację zadań 2019 r.

Struktura wydatków na realizację zadań 2019 r.

Świadczenia przyznane i wypłacane w tut. Ośrodku są finansowane z dwóch źródeł:

1. ze środków budżetu państwa z przeznaczeniem na zadania zlecone i własne,
2. ze środków samorządowych na zadania własne.

Wydatki budżetowe na początek 2019 roku zaplanowano w kwocie 5 336 887,12 zł

Plan finansowy na wniosek Kierownika Jednostki w 2019 roku był zmieniany i zatwierdzany przez Radę Gminy – 8 razy i Wójta Gminy – 27 razy. Częstotliwość zmian planu budżetowego

wynikała ze zmian planu dotacji na poszczególne zadania z Urzędu Wojewódzkiego zgodnego ze składanym zapotrzebowaniem przez Ośrodek oraz zmian bieżących wynikających z realizacji budżetu przez jednostkę Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.

Zrealizowane wydatki na dzień 31.12.2019 r. zamknęły się kwotą 6 772 440,82 zł co stanowi 98,68% kwoty planowanych wydatków po zmianach, tj. 6 863 021,08 zł.

Kwota dotacji z budżetu państwa na zadania własne i zlecone wyniosła 5.740.558,54 zł, natomiast środki własne budżetu gminy wyniosły 1.031.882,28 zł.

Tabela 1. Podział wydatków, zgodnie z klasyfikacją kształtował się następująco:

Klasyfikacja		Wyszczególnienie	Plan wydatków wg stanu na dzień 31.12.2019	Wykonanie wydatków na 31.12.2019	% wykonania
Dział	Rozdział				
1	2	4	6	7	8
ŁĄCZNIE 851 / 852 / 854 / 855			6 863 021,08	6 772 440,82	98,68
851		Ochrona zdrowia	27 450,12	27 450,12	100,00
	85154	Przeciwdziałanie alkoholizmowi	27 450,12	27 450,12	100,00
852		Pomoc Społeczna	1 306 263,83	1 288 158,22	98,61
	85202	Domy Pomocy Społecznej	311 690,00	311 689,17	100,00
	85213	Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia z pomocy społecznej	12 440,00	12 012,36	96,56
	85214	Zasiłki i pomoc w naturze oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe	158 161,00	148 906,15	94,15
	85215	Dodatki mieszkaniowe i energetyczne	86 736,19	85 765,76	98,88
	85216	Świadczenia społeczne- zasiłki stałe - dotacja	132 665,00	131 294,81	98,97
	85218	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie - opłaty za pobyt dziecka w rodzinie zastępczej	33 052,00	33 051,24	100,00
	85219	Ośrodki pomocy społecznej	413 371,92	413 265,35	99,97
	85228	Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze	99 239,72	99 239,43	100,00
	85230	Pomoc w zakresie dożywiania	45 407,00	39 435,00	86,85
	85295	Pozostała działalność	13 501,00	13 498,95	99,98
854		Edukacyjna opieka wychowawcza	158 896,70	153 074,58	96,34
	85415	Pomoc materialna dla uczniów o charakterze socjalnym	158 896,70	153 074,58	96,34

855		Rodzina	5 370 410,43	5 303 757,90	98,76
	85501	Świadczenie wychowawcze	3 363 189,38	3 340 750,40	99,33
	85502	Świadczenia rodzinne, świadczenia z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne, rentowe z ubezpieczenia zdrowotnego	1 791 655,77	1 748 118,27	97,57
	85503	Karta Dużej Rodziny	682,52	652,15	95,55
	85504	Wspieranie rodziny	208 887,76	208 243,14	99,69
	85513	Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby niektóre świadczenia rodzinne	5 995,00	5 993,94	99,98

2. Klienci GOPS – ogólna charakterystyka

W Gminie Książki na dzień 31 grudnia 2019 r. zameldowanych było 4215 osób.

Ustawa o pomocy społecznej nakłada na gminę obowiązek udzielenia pomocy osobom i rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej. Zgodnie z ustawą, pomocy społecznej udziela się w szczególności z powodu ubóstwa, sieroctwa, bezdomności, bezrobocia, niepełnosprawności, długotrwałej lub ciężkiej choroby, przemocy w rodzinie, potrzeby ochrony ofiar handlu ludźmi, potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności, bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych, trudności w integracji cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy, trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego, alkoholizmu lub narkomanii, zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej oraz kłęski żywiołowej lub ekologicznej.

Pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb, a osoby i rodziny korzystające z pomocy społecznej zobowiązane są do współpracy w rozwiązywaniu trudnej sytuacji życiowej.

Tabela 2. Powody przyznania pomocy, liczba rodzin i osób w rodzinie, którym udzielono pomocy w roku 2019:

Powód trudnej sytuacji klientów tut. Ośrodka	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie
Ubóstwo	53	130
Sieroctwo	0	0
Bezdomność	1	1
Potrzeba ochrony macierzyństwa, w tym wielodzietność	9	36
Bezrobocie	59	150

Niepełnosprawność	41	79
Długotrwała lub ciężka choroba	40	85
Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzeniu gosp. domowego	17	54
Przemoc w rodzinie	1	4
Potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi	0	0
Alkoholizm	9	9
Trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	1	1
Trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy	0	0
Kłęska żywiołowa	0	0
Narkomania	0	0

Dane własne Ośrodka wg. sprawozdania MPIPS

Powody, dla których osoby bądź rodziny otrzymywały pomoc w wielu przypadkach są złożone. Aby zakwalifikować osobę do pomocy w formie zasiłku okresowego muszą wystąpić co najmniej dwie przesłanki obok ubóstwa musi wystąpić przynajmniej jeden z wyżej wymienionych powodów.

Osoby/ rodziny korzystające ze świadczeń pomocy społecznej w zakresie zasiłków stałych, okresowych i celowych muszą spełniać kryterium dochodowe. W 2018 roku nastąpiła zmiana kryteriów, rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 11 lipca 2018 r. w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej kryteria dochodowe wynoszą:

- dla osoby samotnie gospodarującej – 701 zł,
- dla osoby w rodzinie – 528 zł.

Kwotę dochodu z 1 ha przeliczeniowego ustalono na 308 zł.

3.1. Zadania własne gminy o charakterze obowiązkowym:

- opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka,
- sporządzanie oceny w zakresie pomocy społecznej,
- udzielenie schronienia, zapewnienie posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym,
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków okresowych,
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych,
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego,
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków na świadczenia zdrowotne osobom bezdomnym oraz innym osobom niemającym dochodu i możliwości uzyskania

świadczeń na podstawie przepisów o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych,

- przyznanie zasiłków celowych w formie biletu kredytowanego,
- opłacanie składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe za osobę, która rezygnuje z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania bezpośredniej, osobistej opieki nad długotrwale lub ciężko chorym członkiem rodziny oraz wspólnie niezamieszkującymi matką, ojcem lub rodzeństwem,
- praca socjalna,
- organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych w miejscu zamieszkania, z wyłączeniem usług specjalistycznych dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
- prowadzenie i zapewnienie miejsc w mieszkaniach chronionych,
- dożywianie dzieci,
- sprawianie pogrzebu, w tym osobom bezdomnym,
- skierowanie do domu pomocy społecznej i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu,
- pomoc osobom mającym trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego,
- sporządzanie sprawozdawczości oraz przekazywanie jej właściwemu wojewodzie, w formie elektronicznej,
- utworzenie i utrzymanie ośrodka pomocy społecznej, w tym zapewnienie środków na wynagrodzenia pracowników,
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków stałych,
- opłacanie składek na ubezpieczenie zdrowotne określonych w przepisach o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

3.2. Zadania własne gminy:

- przyznawanie i wypłacanie zasiłków specjalnych celowych,
- przyznawanie i wypłacanie pomocy na ekonomiczne usamodzielnienie w formie zasiłków, pożyczek oraz pomocy w naturze,
- prowadzenie i zapewnienie miejsc w domach pomocy społecznej i ośrodkach wsparcia o zasięgu ponadgminnym oraz kierowanie do nich osób wymagających opieki,
- opracowanie i realizacja projektów socjalnych,
- podejmowanie innych zadań z zakresu pomocy społecznej wynikających z rozeznaczonych potrzeb gminy, w tym tworzenie i realizacja programów ostonowych,
- współpraca z powiatowym urzędem pracy w zakresie upowszechniania ofert pracy oraz informacji o wolnych miejscach pracy,

3.3. Zadania zlecone z zakresu administracji rządowej:

- organizowanie i świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków związanych z kłeską żywiołową lub ekologiczną,
- prowadzenie i rozwój infrastruktury ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi,

- realizacja zadań z rządowych programów pomocy społecznej,
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych a także udzielenie schronienia, posiłku oraz niezbędnego ubrania cudzoziemcom, którym udzielono zgody na pobyt ze względów humanitarnych lub zgody na pobyt tolerowany na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz wypłacanie wynagrodzenia za sprawowanie opieki.

3.4. Rodzaje świadczeń z pomocy społecznej

Świadczeniami z pomocy społecznej zgodnie z ustawą z dn. 12.03.2004 r. o pomocy społecznej są:

Świadczenia pieniężne:

1. **Zasiłek stały** – przysługuje pełnoletniej osobie samotnie gospodarującej, niezdolnej do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnej do pracy, jeżeli jej dochód jest niższy od kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej, pełnoletniej osobie pozostającej w rodzinie, niezdolnej do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnej do pracy, jeżeli jej dochód, jak również dochód na osobę w rodzinie są niższe od kryterium dochodowego na osobę w rodzinie. Zasiłek stały ustala się w wysokości różnicy między kryterium dochodowym osoby samotnie gospodarującej/rodziny a dochodem tej osoby/na osobę w rodzinie.

W 2019 r. wypłacono 277 świadczeń dla 26 osób pobierających zasiłki stałe na terenie Gminy Książki. Na w/w cel otrzymano dotację z budżetu państwa i wydatkowano kwotę 131 295 zł.

Od 1 października 2018 roku zgodnie z rozporządzeniem ustalono kwoty świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej, w tym zasiłek stały w wysokości 645 zł – maksymalna wysokość.

2. **Zasiłek okresowy** – przysługuje w szczególności ze względu na długotrwałą chorobę, niepełnosprawność, bezrobocie, możliwość utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego, osobie samotnie gospodarującej, której dochód jest niższy od kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej, rodzinie, której dochód jest niższy od kryterium dochodowego rodziny. Zasiłek okresowy ustala się do wysokości różnicy między kryterium dochodowym osoby samotnie gospodarującej lub rodziny a dochodem osoby lub rodziny. Przy czym kwota zasiłku nie może być niższa niż 50 % różnicy między kryterium dochodowym a dochodem osoby samotnie gospodarującej lub rodziny. Kwota zasiłku okresowego nie może być niższa niż 20 zł miesięcznie.

W roku 2019 zasiłki okresowe wypłacono w ilości 402 świadczeń na łączną kwotę 141.578 zł. Kwota ta w całości pokryta była z dotacji z budżetu państwa. Najczęściej zasiłek okresowy przyznawano z powodu ubóstwa, bezrobocia, długotrwałej i ciężkiej choroby lub niepełnosprawności. W ramach zasiłku okresowego pomocą objęto 51 rodzin z terenu Gminy Książki.

3. **Zasiłek celowy i specjalny zasiłek celowy** – może być przyznany w celu zaspokojenia niezbędnej potrzeby bytowej, w szczególności na pokrycie części lub całości kosztów zakupu żywności, leków i leczenia, opału, odzieży, niezbędnych przedmiotów użytku domowego, drobnych remontów i napraw w mieszkaniu, a także kosztów pogrzebu. Zasiłek ten może być również

przyznany w przypadku poniesienia strat w wyniku zdarzenia losowego, w wyniku klęski żywiołowej lub ekologicznej.

W szczególnie uzasadnionych przypadkach, w przypadku przekroczenia kryterium dochodowego osobie lub rodzinie może zostać przyznany specjalny zasiłek specjalny.

Na zasiłki celowe wydano łącznie kwotę 7.328,50 zł ze środków własnych. Zasiłki celowe były przyznawane głównie na pokrycie całości lub części zakupu leków i opału. Wypłacono w sumie 82 świadczenia z tytułu zasiłku celowego. 8 osobom przyznano zasiłek specjalny celowy na łączną kwotę 2.000 zł.

Ponadto przyznano 42 rodzinom pomoc w formie zasiłku celowego na zakup posiłku lub żywności w ramach rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019 – 2023 na łączną kwotę 27.196 zł, w tym ze środków własnych 5.439, z dotacji 21.757 zł. Zgodnie z wewnątrz przyjętymi wytycznymi zasiłek celowy przyznawano w kwocie 120 zł miesięcznie na osobę.

4. Wynagrodzenie należne opiekunowi z tytułu sprawowania opieki przyznane przez sąd – w 2019r. wypłacano przez okres 12 miesięcy wynagrodzenie dla trzech opiekunów prawnych sprawujących opiekę nad osobami ubezwłasnowolnionymi w kwocie 3.600zł (100 zł miesięcznie dla każdego opiekuna), na zadanie otrzymano w 100% dotację z budżetu państwa 1,5% na obsługę zadania, tj. 54 zł.

Świadczenia niepieniężne:

1. **Praca socjalna** – świadczona jest na rzecz poprawy funkcjonowania osób i rodzin w ich środowisku społecznym. Prowadzona jest z osobami i rodzinami w celu rozwinięcia lub wzmocnienia ich aktywności i samodzielności życiowej oraz ze społecznością lokalną w celu zapewnienia współpracy i koordynacji działań instytucji i organizacji istotnych dla zaspokojenia potrzeb członków społeczności.

W 2019 roku pracownicy socjalni na bieżąco prowadzili pracę socjalną z klientami tut. Ośrodka. Udzielali wsparcia i pomocy wg. potrzeb zgłaszanych przez rodziny. Praca socjalna wykonywana jest nie tylko w stosunku do osób korzystających z finansowych form wsparcia tut. Ośrodka. Każda potrzebująca osoba może zwrócić się o pomoc do pracownika socjalnego.

2. **Bilet kredytowany** – w 2019 r. nie udzielono tego rodzaju świadczenia.
3. **Składki na ubezpieczenie zdrowotne** – składki na ubezpieczenie od zasiłków stałych zostały wydatkowane na kwotę 12.012,36 zł. W sumie składka zdrowotna odprowadzana była za 21 osób pobierających zasiłek stały.
4. **Pomoc rzeczowa, w tym na ekonomiczne usamodzielnienie** – w 2019 r. nie udzielono go rodzaju świadczenia.
5. **Sprawienie pogrzebu** – w 2019 r. gmina nie realizowała zadania.

6. **Poradnictwo specjalistyczne** – w szczególności prawne, psychologiczne i rodzinne świadczone jest osobom i rodzinom, które mają trudności lub wykazują potrzebę wsparcia w rozwiązywaniu swoich problemów życiowych, bez względu na posiadany dochód.

Na terenie Gminy mieszkańcy raz w tygodniu mogą skorzystać z porad radcy prawnego w Urzędzie Gminy. Raz w tygodniu w Punkcie Konsultacyjnym przyjmuje również instruktor ds. uzależnień, który udziela porad w sprawach dotyczących m.in. uzależnienia od alkoholu, przemocy domowej. Ponadto w 2019 roku w ramach współpracy z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Wąbrzeźnie, rodziny objęte wsparciem asystenta rodziny były kierowane do projektu „Rodzina w Centrum 2”, w ramach którego można było skorzystać ze specjalistycznego poradnictwa m.in. psychologa, pedagoga, prawnika, psychiatry dziecięcego, mediatora.

W ramach zadania publicznego Gmina Książki udzieliła wsparcia stowarzyszeniu Specjalistyczna Pomoc Rodzinom „Nadzieja”, w ramach którego 3 osoby z terenu gminy skorzystały z poradnictwa rodzinnego.

7. **Interwencja kryzysowa** – to zespół interdyscyplinarnych działań podejmowanych na rzecz osób i rodzin będących w kryzysie.

Działania w ramach interwencji podejmowane były w sytuacjach kryzysowych, powoływano wówczas posiedzenie zespołu interdyscyplinarnego lub grupy robocze w celu opracowania planu pomocy rodzinie.

Szczegółowy opis zadania dotyczącego przeciwdziałania przemocy w rodzinie został przedstawiony w sprawozdaniu z realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar za rok 2019.

8. **Schronienie** – przyznane osobie lub rodzinie, które są tego pozbawione, następuje przez przyznanie tymczasowego schronienia w noclegowni, schronisku dla osób bezdomnych albo schronisku dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi. Schronisko dla osób bezdomnych zapewnia osobom bezdomnym, które podpisały kontrakt socjalny, całodobowe, tymczasowe schronienie oraz usługi ukierunkowane na wzmacnianie aktywności społecznej, wyjście z bezdomności i uzyskanie samodzielności życiowej. Schronisko dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi zapewnia osobom bezdomnym, które ze względu na wiek, chorobę lub niepełnosprawność wymagają częściowej opieki i pomocy w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb życiowych, ale nie wymagają usług w zakresie świadczonym przez jednostkę całodobowej opieki, zakład opiekuńczo – leczniczy lub zakład pielęgnacyjno – opiekuńczy, tymczasowe schronienie wraz z usługami opiekuńczymi oraz usługami ukierunkowanymi na wzmacnianie aktywności społecznej, w miarę możliwości wyjście z bezdomności i uzyskanie samodzielności życiowej. W szczególnie uzasadnionych przypadkach osobom tym zapewnia się posiłek lub całodienne wyżywienie. Dopuszcza się również możliwość tymczasowego schronienia w schronisku dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi, osobom które posiadają decyzję o skierowaniu do domu pomocy społecznej, przez okres oczekiwania na umieszczenie w domu pomocy społecznej, jednak nie dłużej niż przez 4 miesiące.

Noclegownia zapewnia schronienie osobom bezdomnym, świadcząc tymczasową pomoc w postaci miejsca noclegowego, w ramach której umożliwia spędzenie nocy w warunkach gwarantujących ochronę zdrowia i życia.

Ogrzewalnia – zapewnia tymczasowe schronienie w sposób interwencyjny, bezpieczny pobyt w ogrzewanych pomieszczeniach wyposażonych co najmniej w miejsca siedzące.

W 2019 roku z terenu Gminy Książki nie skierowano żadnej osoby do w/w placówek. Umowa na świadczenie usługi schronienia w 2019 r. była podpisana ze Stowarzyszeniem Jesień w Nowym Jasińcu. Koszt osobodzień w wysokości 30 zł.

9. **Posiłek** – przysługuje osobie, która własnym staraniem nie może go sobie zapewnić, przyznany może być również dzieciom i młodzieży w okresie nauki w szkole.

W ramach rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019 – 2023 objętych pomocą było 106 osób, w tym 36 dzieci, które skorzystały z posiłku w szkole oraz 74 osoby w formie zasiłku celowego na zakup posiłku lub żywności, w tym 10 dzieci. Koszt programu ogółem wyniósł 39.435 zł, w tym 7.887 zł to środki własne oraz 31.548 zł dotacja.

10. **Niezbędne ubranie** – zgodnie z ustawą, przyznanie niezbędnego ubrania następuje przez dostarczenie osobie potrzebującej odpowiedniego rozmiaru bielizny, odzieży i obuwia odpowiednich do pory roku.

W 2019 roku wg zgłaszanych potrzeb przyznawane były zasiłki celowe na zakup odzieży lub obuwia, pracownicy socjalni przekazywali również odzież pozyskaną z darów osobom potrzebującym.

11. **Usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania** – przyznane osobie samotnej lub osobie, która wymaga pomocy innych osób, a rodzina, a także wspólnie niezamieszkujący małżonek, wstępni, zstępni nie mogą takiej pomocy zapewnić. Specjalistyczne usługi opiekuńcze są to usługi dostosowane do szczególnych potrzeb wynikających z rodzaju schorzenia lub niepełnosprawności, świadczone przez osoby ze specjalistycznym przygotowaniem zawodowym.

W 2019 roku Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej zatrudniał 2 opiekunki środowiskowe w ramach prac interwencyjnych otrzymując dofinansowanie z Powiatowego Urzędu Pracy w Wąbrzeźnie oraz 1 opiekunkę w ramach umowy zlecenie. Opiekunki świadczyły pomoc w 15 środowiskach w ramach usług opiekuńczych. Usługi świadczone są odpłatnie przez świadczeniobiorców. Odpłatność reguluje miejscowa uchwała. Łącznie opiekunki przepracowały w środowiskach 3915 godzin. Głównymi zadaniami pracowników były m.in. utrzymanie czystości w pomieszczeniach użytkowanych przez osobę korzystającą z pomocy, utrzymanie w czystości naczyń stołowych, kuchennych i innego sprzętu gospodarstwa domowego, pomoc w przygotowaniu posiłku, pomoc w przygotowaniu listy zakupów lub dokonywanie zakupów, pomoc w realizacji recept, utrzymanie higieny osobistej, przygotowanie opału i palenie w piecu, zamawianie wizyt lekarskich, pomoc w podaniu leków, zmianie opatrunków. Łącznie z usług opiekuńczych do budżetu gminy wpłynęło 24.893,27 zł, natomiast całkowity koszt realizacji usług opiekuńczych wyniósł: 99.239,72 zł, w tym dofinansowanie z Powiatowego Urzędu Pracy w Wąbrzeźnie w wysokości 10.460,86 zł..

12. Specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania oraz w ośrodkach wsparcia – w 2019 r. nie świadczone specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi .

Mieszkańcy naszej gminy mają możliwość uczęszczania na zajęcia do Środowiskowego Domu Samopomocy we Wroniu i w Bliźnie, prowadzonych przez Powiat Wąbrzeski.

13. Mieszkanie chronione – może być przyznane osobie, która ze względu na trudną sytuację życiową, wiek, niepełnosprawność lub chorobę potrzebuje wsparcia w funkcjonowaniu w codziennym życiu, ale nie wymaga usług w zakresie świadczonego przez jednostkę całodobowej opieki. Mieszkanie chronione jest formą pomocy, która ma za zadanie przygotować osoby do prowadzenia samodzielnego życia.

Na terenie gminy nie ma mieszkań chronionych, żadna osoba nie została skierowana do tego typu placówki w 2019 r.

14. Pobyt i usługi w domu pomocy społecznej – przysługuje osobie wymagającej całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, niemogącej samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, której nie można zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych. Domy pomocy społecznej dzieli się na różne typy: dla osób w podeszłym wieku, przewlekle somatycznie chorych, przewlekle psychicznie chorych, niepełnosprawnych intelektualnie, dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie i niepełnosprawnych fizycznie, osób uzależnionych od alkoholu.

W rozdziale 85202 realizowano pobyt ośmiu osób z terenu Gminy Książki w Domach Pomocy Społecznej w Toruniu, Grabiu, Nowej Wsi, Grudziądzu, Wąbrzeźnie, Ludzisku, Zakrzewiu oraz Świeciu. Zadanie realizowano w dwóch paragrafach:

- w § 4300 wydatkowano kwotę 81.006,50 zł za pobyt dziecka niepełnosprawnego w DPS w Grabiu prowadzonym przez siostry zakonne oraz 1 osobę z DPS w Świeciu, prowadzone również przez Zgromadzenie Sióstr Miłosierdzia Św. Wincenta a Paulo,
- w § 4330 wydatkowano kwotę 230.682,67 zł za pobyt 6 osób przebywających w pozostałych DPS.

Łączne wydatki w rozdziale 85202 zamknęły się w kwocie 311.689,17 zł.

W 2019 roku żadna osoba z terenu gminy nie została umieszczona w domu pomocy społecznej. Na dzień 31.12.2019 r, nie było osób oczekujących na umieszczenie w w/w placówce. Na terenie gminy jest jednak kilka środowisk, w których będzie trzeba podjąć działania mające na celu umieszczenie w całodobowej placówce zapewniającej opiekę.

3.5. Realizacja Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014 – 2020

Gmina Książki przystąpiła do Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014 – 2020 [POPŻ] współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym podpisując umowę z Grudziądzkim Bankiem Żywności (OPR- Organizacja Partnerska Regionalna) w 2019 r., kontynuowany był Podprogram 2018 w pierwszej połowie roku. Tut. GOPS pełni funkcję OPL, tj. Organizacji Partnerskiej Lokalnej. Pomoc w ramach PO PŻ kierowana jest do tych osób i rodzin, które z powodu niskich dochodów nie mogą zapewnić sobie/rodzinie odpowiednich produktów żywnościowych i stanowi ona systematyczne

wsparcie. Pomoc udzielana jest w postaci artykułów spożywczych, które są przekazywane osobom najbardziej potrzebującym bezpłatnie. Dystrybucja żywności rozpoczęła się po wcześniejszej rekrutacji. **Od miesiąca stycznia do maja 2019 r., pomocą żywnościową zostało objętych 767 osób, w tym 424 kobiety i 343 mężczyzn. Wśród osób korzystających 370 osób nie przekraczało kryterium dochodowego 100 %, tj. 528 zł na osobę w rodzinie i 701 zł na osobę samotną oraz 397 osób korzystających przekraczało 100 % kryterium (maksymalna dochód uprawniający do tej formy pomocy, dla osoby samotnej 1402 zł, dla osoby w rodzinie 1056 zł). Łączna ilość żywności wydanej osobom potrzebującym w tym okresie to 31076,14 . Produkty żywnościowe, które trafiły do rodzin w Podprogramie to 21 produktów, w tym groszek z marchewką, fasola biała, koncentrat pomidorowy, buraczki, powidła śliwkowe, makaron jajeczny, makaron kukurydziany bezglutenowy, ryż biały, kasza gryczana, herbatniki maślane, mleko UHT, ser podpuszkowy dojrzewający, szynka drobiowa, szynka wieprzowa mielona, pasztet wieprzowy, kabanosy wieprzowe, filet z makreli w olej, cukier biały, miód nektarowy wielokwiatowy, olej rzepakowy, gołąbki w sosie pomidorowym.**

W omawianym okresie GOPS w Książkach w ramach współpracy z Grudziądzkim Bankiem Żywności rozdysponował żywność o masie: 3159,06 kg o wartości 17 529,35 zł uiszczając składkę na działalność statutową w wysokości: 12 000 zł. (1000 zł składka miesięczna).

3.6. Karta Dużej Rodziny

Z dniem 1 stycznia 2019 r. weszły zmiany dotyczące Karty Dużej Rodziny. Od 2019 roku karta przysługuje rodzicom, którzy mają lub w przeszłości mieli na utrzymaniu co najmniej troje dzieci, bez względu na ich wiek w chwili składania wniosku. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej realizuje zadanie Karta Dużej Rodziny – to rządowy program wspierania rodzin wielodzietnych. Przyznanie karty jest bezpłatne i przysługuje każdemu członkowi rodziny, niezależnie od dochodu. Posiadacze Karty Dużej Rodziny mogą skorzystać z różnego rodzaju zniżek i uprawnień na terenie całego kraju.

Wniosek o kartę można złożyć w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej lub elektronicznie za pośrednictwem platformy Informacyjno – Usługowej Empatia (www.empatia.mrpips.gov.pl).

W 2019 r. wpłynęło 108 wniosków o wydanie karty dużej rodziny.

W 2019 r. wydano 209 kart tradycyjnych oraz 99 kart elektronicznych. Na koszty obsługi wydano kwotę 652,15 zł z dotacji z budżetu państwa.

3.7. Dodatkowe działania skierowane do klientów GOPS

W naszej Gminie w grudniu 2019 r. w kilku sklepach zorganizowano **święteczną zbiórkę żywności**. Zebrano 79 kg żywności, którą w formie paczek przekazano rodzinom, osobom korzystającym z usług opiekuńczych. W tej akcji pomagali wolontariusze z Przedszkola i Szkoły Podstawowej w Książkach.

W grudniu 2019 odbyło się spotkanie opłatkowe dla osób samotnych z terenu Gminy Książki. Uroczystość odbyła się w Gminnym Ośrodku Kultury w Książkach. W organizacji tego spotkania w tym roku pomogły Koła

Gospodyń Wiejskich z Zaskocza, Łopatek, Szczuplinek, Osieczka i Blizienek. Panie z kół przygotowały potrawy świąteczne. Na stołach pojawiły się ryby, sałatki, pierogi, barszcz, grzybowa, krokiety, wypieki, świąteczne ciasta.

Uroczystość uświetniły występy dzieci ze szkolnego koła Caritas. Dzieci ze świetlicy środowiskowej przygotowały dla każdego gościa kartki bożonarodzeniowe z życzeniami.

W roku 2019 Ośrodek realizował również zadanie w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi poprzez prowadzenie świetlicy środowiskowej. Na realizację tego zadania wydatkowano kwotę 27 450,12 zł. Świetlica działa w strukturze organizacyjnej Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Książkach. Kierowane są do niej dzieci z rodzin zagrożonych uzależnieniem, przemocą lub takich w których dany problem już zaistniał, a także w ramach działań profilaktycznych z rodzin wielodzietnych korzystających ze wsparcia tut. Ośrodka, dysfunkcyjnych, objętych wsparciem asystenta rodziny. Świetlica działa od poniedziałku do piątku po dwie godziny dziennie. Zatrudnionych w ramach umowy zlecenia jest dwóch wychowawców.

Szczegółowy opis zadania został ujęty w sprawozdaniu z Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Książki za rok 2019 r.

Przy współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy w Wąbrzeźnie w 2019 r. w Gminnym Ośrodku Kultury zostało zorganizowane spotkanie pt. „Weź los w swoje ręce”. Spotkanie skierowane było do bezrobotnych kobiet chcących uzyskać wsparcie dotyczące metod aktywizacji i powrotu na rynek pracy. W ramach tych warsztatów odbyło się spotkanie z doradcą zawodowym Powiatowego Urzędu Pracy w Wąbrzeźnie, spotkanie ze specjalistami Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Wąbrzeźnie dotyczące tematyki przemocy domowej oraz omówiony został projekt „Rodzina w Centrum 2”, spotkanie z pośrednikiem Ochotniczych Hufców Pracy oraz spotkanie z przedstawicielami Stowarzyszenia Szczuplińskie Żurawie na temat inicjatywy powstania i zakresu działania stowarzyszenia. 12 kobiet miało możliwość skorzystania również z porad kosmetyczki czy fryzjera i rozmowy na temat wizerunku w trakcie poszukiwania zatrudnienia.

4. Realizacja zadań z zakresu wspierania rodziny oraz potrzeby w tym zakresie

Zgodnie z art. 176 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań własnych gminy w zakresie wspierania rodziny i systemie pieczy zastępczej należy:

- opracowanie i realizacja 3 – gminnych programów wspierania rodziny;
- tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny;
- tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych poprzez zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa, organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających, prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienia im miejsca dla dzieci.

- finansowanie podnoszenia kwalifikacji przez asystenta rodziny oraz kosztów związanych z udzieleniem pomocy ponoszonych przez rodziny wspierającej,
- współfinansowanie pobytu dziecka w pieczy zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo – wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo – terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym,
- sporządzanie sprawozdań rzeczowo – finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie, w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego,
- prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy.

W roku 2019 uchwałą Nr IV/32/19 Rady Gminy w Książkach z dnia 15 lutego 2019 r. uchwalono *Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Książki na lata 2019 – 2021*. Realizacja zadania polegała m.in. na zatrudnieniu asystenta rodziny i współfinansowaniu pobytu dzieci w pieczy zastępczej oraz prowadzenia świetlicy środowiskowej.

W rozdziale 85504 § 2030 – dotacja na Wspieranie rodziny (dofinansowanie kosztów wynagrodzenia Asystenta rodziny na podstawie umowy nr 125/2019 o wspieranie realizacji zadania publicznego realizowanego w ramach: "Programu asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej na rok 2019" z dn. 30.10.2019r.) wyniosła 21.672 zł. Łącznie zrealizowano wydatki w kwocie 51.073,14 zł na zatrudnienia Asystenta rodziny, w tym: ze środków dotacji 21.672,00 zł oraz środki własne w kwocie 29.401,14zł). Asystent zatrudniony jest na umowę o pracę w pełnym wymiarze czasu pracy 1/1 etatu. Asystent w roku 2019 łącznie objął wsparciem 15 rodzin, w tym 37 dzieci, z czego 4 pełnoletnich pozostających na utrzymaniu rodziców. Z jedną rodziną asystent rodziny zakończył współpracę. Z trzema rodzinami została podjęta współpraca na wniosek pracowników socjalnych, z uwagi na występujące problemy opiekuńczo – wychowawcze, zdrowotne i podpisany plan pomocy rodzinie. Jedna rodzina nie wyraziła zgody na podjęcie współpracy. 10 rodzin korzysta ze wsparcia asystenta rodziny powyżej dwóch lat. We współpracy z asystentem trzy rodziny przystąpiły do projektu „Rodzina w Centrum 2” realizowanego przez Powiatowe Centrum pomocy Rodzinie w Wąbrzeźnie. W ramach swoich działań asystent współpracował na bieżąco z różnymi osobami i instytucjami działającymi na rzecz pomocy dziecku i rodzinie.

Asystent pracował z rodzinami głównie w kierunku podniesienia kompetencji wychowawczych i właściwym sprawowaniu opieki nad dziećmi, kontynuowanie edukacji przez dzieci i poprawy ich wyników w nauce, poprawy relacji między członkami rodziny, poszukiwania zatrudnienia, poprawy warunków mieszkaniowych, dbałości o dom, higienę osobistą, kontynuowania leczenia psychiatrycznego.

W 2019 r. asystent rodziny brał udział w następujących szkoleniach:

- „Metody i rozwój warsztatu pracy – szkolenie superwizyjne”,
- „Przemoc wobec dzieci. Specyfika pomocy dziecku krzywdzonemu”,
- „Nawiązanie kontaktu i praca z trudnym klientem”

Uczestniczył w konferencji „Wsparcie dziecka i jego otoczenia w systemie pieczy zastępczej”.

Asystent rodziny po wejściu w życie ustawy „Za życiem” ma rozszerzony katalog zadań, w gminie w 2019 r. asystent nie obejmował wsparciem rodzin z w/w ustawy.

W 2019 r. nie funkcjonowały na terenie gminy rodziny wspierające.

Na terenie gminy nie ma placówki wsparcia dziennego. Zadanie jest realizowane poprzez prowadzenie świetlicy środowiskowej funkcjonującej od 2016 r. w strukturze Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej. Na prowadzenie tego zadania wydatkowano kwotę 27.450,12 zł, są to środki finansowe pochodzące z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych. Świetlica środowiskowa jest czynna od poniedziałku do piątku przez dwie godziny w dni nauki szkolnej. Zatrudnionych jest 2 wychowawców w ramach umowy zlecenie. Do świetlicy na dzień 31.12.2019 r. uczęszczało 11 małoletnich.

Od 01.01.2012 r. po wprowadzeniu w życie ustawy z dn. 09.06.2011 r. o wspieraniu rodziny i systemu pieczy zastępczej wprowadzony został obowiązek ponoszenia przez gminy odpłatności za pobyt dzieci w pieczy zastępczej. Odpłatność ponosi gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem w pieczy zastępczej. Odpłatność ponosi się w wysokości 10% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka w pierwszym roku pobytu, 30% w drugim roku pobytu oraz 50% w trzecim roku i następnych. W 2019 roku łącznie gmina partycypowała w kosztach pobytu 5 dzieci w rodzinach zastępczych. Jeden małoletni przebywał w zawodowej rodzinie zastępczej specjalistycznej, z uwagi na to, że rodzina została rozwiązana, chłopiec na kilka miesięcy trafił do placówki opiekuńczo – wychowawczej, pod koniec roku został ponownie skierowany do niezawodowej rodziny zastępczej. Gmina ponosiła odpłatność w wysokości 50% kosztów pobytu za 4 małoletnich oraz 10 % za jednego małoletniego umieszczonego w spokrewnionej rodzinie zastępczej w 2019 r. W sumie gmina poniosła odpłatność za pobyt małoletnich w pieczy zastępczej w łącznej wysokości 33.051,24 zł.

W 2019 r. jedno dziecko z terenu Gminy Książki zostało umieszczone w pieczy zastępczej, w rodzinie zastępczej spokrewnionej.

W 2019 r. zostało sporządzone sprawozdanie rzeczowo – finansowe z wykonania przez gminę zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej za okres od 01.01.2019 do 30.12.2019 oraz od 01.07.2019 do 31.12.2019 i przekazane w ustawowym terminie do Wojewody Kujawsko – Pomorskiego za pośrednictwem Centralnej Aplikacji Statystycznej.

W zakresie potrzeb należy zapewnić środki finansowe na zatrudnienie asystenta rodziny oraz na ciągły proces jego doksztalcania. Zabezpieczyć środki na dalsze funkcjonowanie świetlicy środowiskowej. Podjęcie działań w ramach rozpowszechnienia idei rodzin wspierających na terenie gminy i zabezpieczenie środków finansowych na ich zatrudnienie.

Szczegółowy opis zadania z zakresu wspierania rodziny został przedstawiony w sprawozdaniu z gminnego programu wspierania rodziny za 2019 rok.

5. Opis zadań z zakresu świadczeń rodzinnych i alimentacyjnych

5.1. Świadczenia rodzinne – rodzaje świadczeń, liczba świadczeń, wydatki

Świadczenia rodzinne są przyznawane na podstawie ustawy z dnia 28.11.2003 r. o świadczeniach rodzinnych. GOPS realizuje zadanie jako zadanie zleczone gminie z zakresu administracji rządowej.

Rodzaje świadczeń rodzinnych:

1. Zasiłek rodzinny przysługuje osobom, których dochód rodziny w przeliczeniu na osobę nie przekracza 674 zł. Natomiast jeśli członkiem rodziny jest dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności dochód rodziny w przeliczeniu na osobę nie może być wyższy niż 764 zł. Zasiłek rodzinny przysługuje osobom, których dziecko/dzieci nie ukończyły 18. roku życia, uczą się w szkole (nie dłużej niż do 21 roku życia) lub do ukończenia 24 roku życia, jeżeli pobiera naukę i legitymuje się orzeczeniem o umiarkowanym albo znacznym stopniu niepełnosprawności. Wysokość zasiłku wynosi kolejno 95 zł na dziecko do 5 roku życia, 124 zł na dziecko powyżej 5 roku życia do ukończenia 18 lat, 135 zł na dziecko w wieku powyżej 18. roku życia do ukończenia 24 lat.

Dodatki do zasiłku rodzinnego:

- **urodzenia się dziecka jednorazowo** - przysługuje matce lub ojcu albo opiekunowi prawnemu dziecka do ukończenia przez dziecko pierwszego roku życia. Dodatek przysługuje, jeśli kobieta była pod opieką medyczną nie później niż od 10 tygodnia ciąży do porodu. Dodatek przysługuje jednorazowo w kwocie 1.000 zł.

- **opieka nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego** - wynosi 400 zł miesięcznie przez 24 miesiące, 36 miesięcy – sprawowanie opieki nad więcej niż jednym dzieckiem urodzonym podczas jednego porodu, czy 72 miesiące, gdy dziecko legitymuje się orzeczeniem o niepełnosprawności lub o znacznym stopniu niepełnosprawności.

- **samotnego wychowania dziecka** - przysługuje matce lub ojcu samotnie wychowującemu dziecko w wysokości 193 zł miesięcznie na dziecko, jednak nie więcej niż 386 zł na wszystkie dzieci.

- **wychowania dziecka w rodzinie wielodzietnej** - wynosi 95 zł miesięcznie na trzecie i następne dzieci uprawnione do zasiłku rodzinnego.

- **kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego** - przysługuje matce lub ojcu, opiekunowi faktycznemu dziecka albo opiekunowi prawnemu dziecka, a także osobie uczącej się na pokrycie zwiększonych wydatków związanych z rehabilitacją lub kształceniem dziecka. Dodatek wynosi miesięcznie 90 zł na dziecko w wieku do ukończenia 5 roku życia, 110zł na dziecko powyżej 5 roku życia do ukończenia 24 lat.

- **rozpoczęcia roku szkolnego** - przysługuje raz w roku na rozpoczęcie roku szkolnego albo rocznego przygotowania przedszkolnego w wysokości 100 zł na dziecko.

- **podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania** – przysługuje z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania w związku z dojazdem z miejsca zamieszkania do szkoły wynosi 69 zł. Dodatek przysługuje od września do czerwca.

Od 01.01.2016 roku ustawa o świadczeniach rodzinnych wprowadziła nowe świadczenie rodzinne – świadczenie rodzicielskie.

1. Świadczenie rodzicielskie – przysługuje osobom, które urodziły dziecko, a które nie otrzymują zasiłku macierzyńskiego lub uposażenia macierzyńskiego. Uprawnieni do tego świadczenia

są m.in. bezrobotni, studenci, rolnicy, a także osoby wykonujący prace na podstawie umów cywilnoprawnych. Także osoby zatrudnione lub prowadzące pozarolniczą działalność gospodarczą. Wsparcie finansowe przysługuje przez rok (52 tygodnie) po urodzeniu dziecka w wysokości 1.000 zł miesięcznie, a w przypadku urodzenia wieloraczków, ten okres może być wydłużony do 71 tygodni.

2. Świadczenia opiekuńcze, w tym:

- **zasitek pielęgnacyjny** - przyznaje się na częściowe pokrycie wydatków wynikających z konieczności zapewnienia opieki i pomocy innej osoby w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji. Zasiłek nie przysługuje osobie, która jest umieszczona w instytucji zapewniającej całodobowe utrzymanie oraz tej, której przysługuje dodatek pielęgnacyjny. **Od 01.11.2019 ro zasiłek pielęgnacyjny wynosi 215,84 zł miesięcznie.**

- **świadczenie pielęgnacyjne z tytułu rezygnacji z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej** - przysługuje matce/ojcu lub opiekunowi faktycznemu lub osobie będącej rodziną zastępczą spokrewnioną w związku z opieką nad osobą legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności albo orzeczeniem o niepełnosprawności wraz ze wskazaniami konieczności stałej lub długotrwałej pomocy innej osoby. **Świadczenie pielęgnacyjne wynosiło 1.530 zł miesięcznie od 01.01.2019r. W 2019 r. wydano 31 decyzji, z tego 1 uchylająca, 17 decyzji dla osoby sprawującej opiekę nad dzieckiem i 13 decyzji odmownych z tytułu opieki nad osobą dorosłą. Wszystkie decyzje odmowne w wyniku pouczenia strony zostały w trybie odwołania skierowane do Samorządowego Kolegium Odwoławczego w Toruniu, w tym SKO w 11 przypadkach przyznało świadczenie, w 1 odmówiono, jedna sprawa w rozpatrzeniu.** Organ wydawał decyzję odmowną na podstawie art. 17 ust. 1b w/w ustawy o świadczeniach rodzinnych, świadczenie pielęgnacyjne przysługuje, jeżeli niepełnosprawność osoby wymagającej opieki powstała: 1) nie później niż do ukończenia 18 roku życia lub 2) w trakcie nauki w szkole lub w szkole wyższej, jednak nie później niż do ukończenia 25 roku życia. Wprawdzie Trybunał Konstytucyjny wyrokiem z dnia 21 października 2014 r. (sygn. akt K 38/13) stwierdził niezgodność z Konstytucją art. 17 ust. 1b ustawy o świadczeniach rodzinnych, jednakże skutkiem tego wyroku nie jest uchylenie w/w przepisu, ani powstanie prawa opiekunów dorosłych niepełnosprawnych do świadczenia. Zgodnie zaś z treścią art. 6 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. - Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2020 r., poz. 256) organy administracji działają na podstawie przepisów prawa, co oznacza, że mają obowiązek stosować akty normatywne wprowadzone do porządku prawnego.

- **specjalny zasiłek opiekuńczy** - przysługuje osobom, na których ciąży obowiązek alimentacyjny, a także małżonkom, jeśli nie podejmują zatrudnienia, rezygnują z zatrudnienia w celu sprawowania stałej opieki nad osobą legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności albo orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami konieczności stałej lub długotrwałej pomocy innej osoby. **Zasiłek wynosi od 01 listopada 2018 r. - 620 zł miesięcznie.**

Na w/w świadczenia w 2019 roku wydano łącznie 351 decyzji na świadczenia rodzinne z podziałem na:

- **zasiłki rodzinne wraz z dodatkami – 216 decyzji,**
- **zasiłki dla opiekuna - 2 decyzje,**
- **specjalny zasiłek dla opiekuna – 15 decyzji,**
- **świadczenia pielęgnacyjne – 31 decyzji,**

- **jednorazowe zapomogi z tytułu urodzenia dziecka – 23 decyzji,**
- **zasiłki pielęgnacyjne – 56 decyzji,**
- **świadczenie rodzicielskie – 8 decyzje.**

Świadczenia rodzinne były realizowane w 2019 r. przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Książkach. Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące liczby wypłaconych świadczeń oraz kwoty wydatków na w/w zadania z zakresu świadczeń rodzinnych.

Tabela 3. Rodzaje świadczeń rodzinnych z podziałem na wydatki i liczbę świadczeń – 2019 rok

Lp.	Rodzaje świadczeń	Liczba świadczeń	Wydatki na świadczenia (w zł)
1	Zasiłki rodzinne	3.419	405 784
2	Dodatek z tytułu urodzenia dziecka	11	11 000
3	Dodatek z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	23	9 053
4	Dodatek z tytułu samotnego wychowania dziecka	178	35 714
5	Dodatek z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	189	20 290
6	Dodatek z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego	206	20 600
7	Dodatek z tytułu podjęci przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania	509	37 145
8	Dodatek z tytułu wychowania dziecka w rodzinie wielodzietnej	637	60 515
łącznie zasiłek rodzinny z dodatkami		5 172	600 101
9	Zasiłki pielęgnacyjne	1 679	318 156
10	Świadczenia pielęgnacyjne	210	325 544
11	Specjalny zasiłek opiekuńczy	100	61 402
łącznie świadczenia opiekuńcze		1.989	705 102
12	Zasiłek dla opiekuna	28	17 360
13	Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka	22	22 000
14	Świadczenie rodzicielskie	125	110 375
15	Zasiłki rodzinne oraz dodatki na podst. art. 5 ust.3 ustawy tzw. złotówka za złotówkę, oraz świadczenia przyznane w ramach koordynacji	291	17 212,50 8.643,32
16	Jednorazowe świadczenie „Za życiem” w wysokości 4.000 zł.	0	0

Źródło: sprawozdanie własne MPIPS

Opłacono składki na ubezpieczenia emerytalno-rentowe w kwocie 89.713,63 zł, w tym:

- składki za osoby podlegające ubezpieczeniu w ZUS od wypłaconych specjalnych zasiłków dla opiekunów (SZO) – 10.578,47 zł,
- składki za osoby podlegające ubezpieczeniu w ZUS od wypłaconych zasiłków dla opiekunów (ZDO) – 4.777,37 zł;
- składki za osoby podlegające ubezpieczeniu w ZUS od wypłaconych świadczeń pielęgnacyjnych (ŚP) – 73.238,79 zł;
- składki za osoby podlegające ubezpieczeniu w KRUS – 1.119,00 zł

Podsumowując wydatkowane środki z przyznanej dotacji, wykonano kwotę 1.710.525,07 zł (świadczenia 1.573.979,11 zł + składki ZUS/KRUS 89.713,63 zł + obsługa zadania 46.832,33 zł).

Gmina wydała na realizację zadań środki własne w łącznej kwocie 37.593,20 zł, w tym:

- wydatki na realizację zadania ze środków pochodzących z wpłat dokonanych przez dłużników alimentacyjnych (40% wypłaconych środków na FA) – kwota 4.800,13 zł,
- wydatki na realizację zadania ze środków pochodzących z wpłat dokonanych przez dłużników zaliczek alimentacyjnych (50% wypłaconych środków na ZA) – kwota 27,02 zł,
- wydatki na pokrycie części wynagrodzeń obsługi oraz usług pozostałych (w tym m.in. koszty prowizji bankowych za przelewy świadczeń) – kwota 32.766,05 zł.

Niewydatkowana kwota dotacji w wysokości 42.197,93 zł wynikała z uwagi na trwające w II półroczu 2019 r. postępowania odwoławcze (osoby pobierające specjalny zasiłek opiekuńczy lub zasiłek dla opiekuna w kwocie 620,00 zł odwoływały się do Samorządowego Kolegium Odwoławczego w celu uzyskania świadczenia pielęgnacyjnego w kwocie 1.583,00 zł). Ponadto w tym okresie przesłano wnioski do Wydziału Koordynacji Świadczeń. Przy zapotrzebowaniu środków finansowych na wypłatę świadczeń rodzinnych zakładano, że postępowania zostaną zakończone w 2019 r. i zaplanowano wypłatę świadczeń w roku budżetowym 2019.

5.2. Fundusz alimentacyjny

Dnia 01.10.2008 r. weszła w życie ustawa z dn. 07.09.2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów.

Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługują osobie do ukończenia przez nią 18. roku życia albo uczącej się w szkole lub szkole wyższej do ukończenia przez nią 25 roku życia. Bezterminowo, jeżeli osoba uprawniona posiada orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności. Świadczenia przysługują, jeśli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę w rodzinie nie przekracza 725zł. Od nowego okresu zasiłkowego kwota zwiększyła się do 800 zł. Świadczenie z funduszu alimentacyjnego przysługują w wysokości bieżąco ustalonych alimentów, jednak nie wyżej niż 500zł.

W 2019 roku wydano 23 decyzje z funduszu alimentacyjnego.

Tabela 4. Wydatki na świadczenia z funduszu alimentacyjnego oraz liczba wypłaconych świadczeń

Wyszczególnienie	Kwota w zł	Liczba świadczeń
Wypłacone świadczenia z funduszu alimentacyjnego, z tego4na osobę uprawnioną:	96 563	264
0-17 lat	82 433	223
18-24 lat	14 130	41
25 lat i więcej	0	0
Kwoty zwrócone przez dłużników alimentacyjnych, z tego:	28 139,17	-
Przekazane na dochody budżetu państwa	23 339,04	-
Przekazane na dochody własne gminy wierzyciela	4 800,13	-

Zgodnie z art. 27 ust. 1.1 ustawy z dnia 07.09.2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. 2018, poz. 554 ze zm.) dłużnik alimentacyjny jest obowiązany do zwrotu organowi właściwego wierzyciela należności w wysokości świadczeń wypłaconych z funduszu alimentacyjnego osobie uprawnionej, łącznie z odsetkami za opóźnienie.

W/w należności przypadające od dłużnika alimentacyjnego podlegają ściągnięciu wraz z odsetkami w drodze egzekucji sądowej.

40% kwot należności stanowi dochód własny gminy organu wierzyciela, a pozostałe 60% tej kwoty oraz odsetki stanowią dochód budżetu państwa.

W roku 2019 podjęto następujące działania wobec dłużników alimentacyjnych:

- otrzymane od organu właściwego wierzyciela wnioski o podjęcie działań wobec dłużnika alimentacyjnego – 14,
- przeprowadzone przez organ właściwy dłużnika wywiady alimentacyjne oraz odebrane oświadczenia majątkowe – 3,
- przekazanie komornikowi sądowemu informacji mających wpływ na egzekucję zasądzonych świadczeń alimentacyjnych, pochodzących z wywiadu alimentacyjnego oraz oświadczenia majątkowego – 3,
- zobowiązanie dłużnika alimentacyjnego do zarejestrowania się w urzędzie pracy jako osoba bezrobotna lub poszukująca pracy – 1,
- poinformowanie powiatowego urzędu pracy o potrzebie aktywizacji zawodowej dłużnika alimentacyjnego – 1,
- wszczęcie postępowania dotyczącego uznania dłużnika alimentacyjnego za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych – 3,
- złożenie wniosku o ściganie za przestępstwa określone w art. 209 paragraf 1 kodeksu karnego – 21,
- skierowanie wniosku o zatrzymanie prawa jazdy dłużnika alimentacyjnego – 1,
- skierowanie wniosku o zwrot zatrzymanego prawa jazdy dłużnika alimentacyjnego – 0,
- przekazanie informacji gospodarczej do biura informacji gospodarczej o zobowiązaniu lub zobowiązaniach dłużnika alimentacyjnego – 62.

6. Opis zadań z zakresu świadczenia wychowawczego

Świadczenie wychowawcze – to świadczenie, które kierowane jest do rodzin mających na utrzymaniu dzieci, natomiast jego celem jest częściowe pokrycie wydatków związanych z wychowywaniem dziecka (także tych dotyczących opieki sprawowanej nad nim i zaspokojeniem potrzeb życiowych dziecka). Świadczenie przysługuje matce, ojcu, opiekunowi faktycznemu dziecka albo opiekunowi prawnemu dziecka do ukończenia przez dziecko 18. roku życia.

Świadczenie wychowawcze nie przysługuje, jeżeli:

- dziecko pozostaje w związku małżeńskim;
- dziecko zostało umieszczone w instytucji zapewniającej całodobowe utrzymanie, tj. domu pomocy społecznej, schronisku dla nieletnich, młodzieżowym ośrodku wychowawczym, zakładzie poprawczym, areszcie śledczym, zakładzie karnym, a także szkole wojskowej lub innej szkole, jeżeli instytucje te zapewniają nieodpłatne pełne utrzymanie, albo lub w pieczy zastępczej;
- pełnoletnie dziecko ma ustalone prawo do świadczenia wychowawczego na własne dziecko;
- członkowi rodziny przysługuje na dziecko zasiłek rodzinny za granicą, chyba, że przepisy unijne mówią inaczej – świadczenie wychowawcze podlega koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego.

W okresie od 01.01. 2019 r. do 30.06.2019r. obowiązywały zapisy ustawy o pomocy państwa w wychowaniu dzieci z dnia 11 lutego 2016 r. gdzie prawo do świadczenia wychowawczego na pierwsze dziecko było uzależnione od spełnienia kryterium dochodowego w wysokości: 800,00 zł (netto) na członka w rodzinie, jeżeli w rodzinie było dziecko z orzeczoną niepełnosprawnością wówczas kryterium wynosiło: 1.200,00 zł (netto) na osobę w rodzinie. Natomiast na drugie i kolejne dziecko można było wnioskować bez spełniania kryterium dochodowego.

W omawianym okresie zostały złożone 38 wnioski oraz zrealizowano 2.693 świadczenia na kwotę: 1.309.316,90 zł. Liczba odbiorców świadczenia wynosiła: 467.

Zgodnie ze zmianami wprowadzonymi w Programie „Rodzina 500+”, od 1 lipca 2019 roku świadczenie wychowawcze przysługuje na wszystkie dzieci do 18 roku życia, bez względu na dochody uzyskiwane przez rodzinę.

Również od 1 lipca wnioski o świadczenie można było składać online tj. poprzez kanał bankowości elektronicznej, portal Emp@tia oraz portal PUE ZUS , natomiast drogą tradycyjną - od 1 sierpnia.

Nowelizacja ustawy wydłuża do 31 maja 2021 r. pierwszy okres, na jaki zostały przyznane świadczenie wychowawcze na nowych zasadach. Oznacza to, że rodzice nie będą składać ponownie wniosków o świadczenie wychowawcze w 2020 r.

Od 01.07.2019 r. do 31.12.2019 r. do Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Książkach wpłynęło 421 wniosków o przyznanie świadczenia wychowawczego (w tej liczbie 23 wnioski pozostały bez rozpatrzenia z uwagi na fakt wycofania wniosku przez osobę składającą wniosek z powodu mylnego wypełnienia dokumentu, bądź też wniosek został przekazany do innego organu właściwego wnioskodawcy). W sumie wydano 398 informacji o przyznaniu świadczenia wychowawczego. W podanym okresie zrealizowano: 3990 świadczeń na kwotę: 1.953.248,40 zł. Liczba biorców świadczenia wyniosła: 679.

Łącznie w okresie objętym sprawozdaniem na wypłatę świadczenia wychowawczego wydatkowano kwotę z budżetu państwa: 3.262,565,70 zł. Na obsługę zadania gmina otrzymała 43.078,74 zł. Pozostała kwota w wysokości 35.105,96 to środki własne gminy.

Kwota niewykorzystanej dotacji w wysokości 22.418,56 zł wynikała z ujęcia w zapotrzebowaniu ewentualnych wypłat, które wynikałyby z otrzymania od Wojewody Kujawsko – Pomorskiego informacji dotyczących rozpatrzonych wniosków skierowanych w ramach koordynacji do Wydziału Koordynacji Świadczeń w Toruniu.

7. Opis zadań z zakresu świadczenia „Dobry start”

Program „Dobry Start” to 300 zł jednorazowego wsparcia dla wszystkich uczniów rozpoczynających rok szkolny. Rodziny otrzymają świadczenie bez względu na dochód. Świadczenie dobry start przysługuje raz w roku na dziecko uczące się w szkole, aż do ukończenia przez nie 20. roku życia. Dzieci niepełnosprawne, uczące się w szkole, otrzymają świadczenie do ukończenia przez nie 24. roku życia. Aby otrzymać wsparcie, należy złożyć wniosek. Może to zrobić matka, ojciec, opiekun prawny dziecka lub opiekun faktyczny dziecka (opiekun faktyczny to osoba faktycznie sprawująca opiekę nad dzieckiem, która wystąpiła do sądu opiekuńczego o przysposobienie dziecka). Wniosek o świadczenie dla dzieci, które przebywają w pieczy zastępczej składa rodzic zastępczy, osoba prowadząca rodzinny dom dziecka lub dyrektor placówki opiekuńczo-wychowawczej. Wniosek o świadczenie dobry start – podobnie jak wniosek o świadczenie wychowawcze z Programu „Rodzina 500+”- można było składać online od 1 lipca przez stronę <https://empatia.mpips.gov.pl/> lub przez bankowość elektroniczną oraz od 1 sierpnia także drogą tradycyjną (w formie papierowej). Wniosek należy złożyć do 30 listopada. Wniosek można złożyć w tych samych instytucjach, co wniosek o 500+, czyli w urzędzie miasta lub gminy, ośrodku pomocy społecznej lub innej jednostce wyznaczonej w gminie (np. w centrum świadczeń). W Gminie Książki realizatorem zadania jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Książkach. Wnioski o świadczenie dla dzieci przebywających w pieczy zastępczej są z kolei przyjmowane przez powiatowe centra pomocy rodzinie. Złożenie wniosku w lipcu lub sierpniu gwarantuje wypłatę świadczenia nie później niż do 30 września. Gdy wniosek zostanie złożony w kolejnych miesiącach (we wrześniu, październiku lub listopadzie), to wsparcie trafi do rodziny w ciągu 2 miesięcy od złożenia wniosku. Świadczenie dobry start nie przysługuje na dzieci uczęszczające do przedszkola oraz dzieci realizujące roczne przygotowanie przedszkolne w tzw. zerówce w przedszkolu lub szkole. Program Dobry Start nie obejmuje również studentów.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Książkach w roku 2019 przyjął oraz rozpatrzył do realizacji 337 wniosków na realizację tego programu (w tym 218 złożonych drogą tradycyjną, tj. papierową, oraz 119 droga elektroniczną) . W wyniku czego wypłacono 507 świadczeń na łączną kwotę: 152.100,00 zł.

8. Opis zadań z zakresu dodatków mieszkaniowych i energetycznych

8.1. Dodatek mieszkaniowy

Dodatek mieszkaniowy jest świadczeniem pieniężnym wypłacanym przez gminę mającym na celu dofinansowanie do poniesionych wydatków mieszkaniowych w związku z zajmowaniem lokalu

mieszkalnego. Prawo do dodatku mieszkaniowego zależy od dochodu, powierzchni oraz poniesionych kosztów.

Dodatek przysługuje, jeżeli średni miesięczny dochód na członka gospodarstwa domowego w okresie trzech miesięcy poprzedzających datę złożenia wniosku o przyznanie dodatku mieszkaniowego nie przekracza 175% najniższej emerytury w gospodarstwie jednoosobowym i 125% najniższej emerytury w gospodarstwie wieloosobowym. Dodatek przyznaje się na okres 6 miesięcy, licząc od pierwszego dnia miesiąca następującego po dniu złożenia wniosku. Dodatku mieszkaniowego nie przyznaje się, jeżeli kwota byłaby niższa niż 2% kwoty najniższej emerytury w dniu wydania decyzji.

Dodatki mieszkaniowe i energetyczne w rozdziale budżetowym 85215 są nowymi zadaniami, które zostały przekazane do realizacji Gminnemu Ośrodkowi Pomocy Społecznej od 01.01.2018 r.

W przypadku wypłaty dodatków mieszkaniowych realizowano wypłaty ze środków własnych Gminy również w par. 3110 i zamknęły się kwotą 68 916,93 zł. Pozostałe wydatki zrealizowane w rozdziale 85215 zostały zaplanowane zgodnie z zasadą zadaniowości budżetu, w skład których wchodziły: częściowe wynagrodzenie dla osoby obsługującej dodatki mieszkaniowe i energetyczne, zakup materiałów, zakup usług pozostałych, tj. zakup nowego modułu do systemu informatycznego Sygnity oraz koszty bankowe, odpis na ZFŚS oraz szkolenie dla pracownika.

W 2019 r. wydano 67 decyzji, z których 59 to przyznające dodatek mieszkaniowy a 8 decyzji odmownych. Liczba gospodarstw domowych, którym przyznano dodatek mieszkaniowych wyniosła 34.

8.2. Dodatek energetyczny

Odbiorcy wrażliwemu energii elektrycznej od dnia 1 stycznia 2014r. przysługuje zryczałtowany dodatek energetyczny. Zgodnie z ustawą – Prawo energetyczne odbiorcą wrażliwym energii elektrycznej jest osoba, której przyznano dodatek mieszkaniowy, która jest stroną umowy kompleksowej lub umowy sprzedaży elektrycznej zawartej z przedsiębiorstwem energetycznym i zamieszkuje w miejscu dostarczania energii elektrycznej.

Aby otrzymać dodatek energetyczny należy:

1. posiadać ustalone prawo do dodatku mieszkaniowego;
2. złożyć wniosek o przyznanie dodatku energetycznego z załączoną umową kompleksową lub umową sprzedaży energii elektrycznej, której stroną jest osoba pobierająca dodatek mieszkaniowy;
3. zamieszkiwać w miejscu dostarczania energii elektrycznej.

Na wypłatę dodatków energetycznych wydatkowano kwotę przyznanej dotacji w wysokości 1 115,61 zł. oraz 22,31 zł na obsługę zadania. Wydano 12 decyzji, z tego 11 decyzji przyznających dodatek, 1 odmowna. Dodatek energetyczny przyznano 7 gospodarstwom domowym.

Zwrócono do budżetu wojewody niewykorzystaną kwotę dotacji w wysokości 391,21 zł.

9. Opis zadań z zakresu stypendiów szkolnych

Stypendium przysługuje:

- Uczniom szkół publicznych i niepublicznych o uprawnieniach szkół publicznych dla młodzieży i dla dorosłych oraz słuchaczom kolegiów języków obcych i kolegiów pracowników służb społecznych – do czasu ukończenia kształcenia, nie dłużej jednak niż do ukończenia 24 roku życia,
- Wychowankom publicznych i niepublicznych ośrodków rewalidacyjno-wychowawczych – do czasu ukończenia realizacji obowiązku nauki,
- Uczniom szkół niepublicznych nieposiadających uprawnień szkół publicznych dla młodzieży i dla dorosłych – do czasu ukończenia realizacji obowiązku nauki.

Stypendium szkolne przysługuje uczniom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej, wynikającej z niskich dochodów w rodzinie (miesięczny dochód na 1 osobę w rodzinie nie może przekroczyć kwoty o której mowa w art. 8 ust.1 pkt. 2 ustawy o pomocy społecznej), a w szczególności gdy w rodzinie występuje:

- bezrobocie,
- niepełnosprawność,
- ciężka lub długotrwała choroba,
- wielodzietność,
- brak umiejętności wypełniania funkcji opiekuńczo-wychowawczych,
- alkoholizm lub narkomania,
- gdy rodzina jest niepełna lub wystąpiło zdarzenie losowe

Wnioskodawcy zobowiązani są do przedstawienia informacji przy składanych wnioskach (podaniach) o wszystkich dochodach netto uzyskanych w miesiącu poprzedzającym złożenie wniosku (podania), bądź w przypadku utraty dochodu z miesiąca, w którym dochód ten utracono.

Na stypendia szkolne w 2019 r. wydatkowano kwotę 137.978 zł, z tego 124 180 zł dotacja z budżetu państwa i 13.797,80 środki własne z budżetu gminy. W okresie od stycznia do czerwca 2019 tj. rok szkolny 2018/2019 wydatkowano kwotę 83.714 zł, w tym 75.342,60 zł dotacji i 8.371,40 zł środki własne. W tym okresie przyznano pomoc 75 uczniom, w tym 49 ze szkoły podstawowej, 6 z gimnazjum, 9 z technikum, 5 z liceum, 3 ze szkoły branżowej I stopnia, 2 ze szkoły zawodowej i 1 ze szkoły specjalnej. W okresie od września do grudnia 2019 r. tj. rok szkolny 2019/2020, wydatkowano kwotę 54.264 zł, w tym 48.837,60 z dotacji i 5.426,40 ze środków własnych. W tym okresie ze stypendium skorzystało 74 uczniów, w tym 52 ze szkoły podstawowej, 8 z technikum, 1 z liceum, 11 ze szkoły branżowej I stopnia i 2 ze szkoły specjalnej.

10. Potrzeby w zakresie pomocy społecznej

Podstawą do określenia potrzeb w zakresie pomocy społecznej jest diagnoza problemów społecznych prowadzona na bieżąco przez Ośrodek, który gromadzi dane dotyczące sytuacji

rodzinnej, zawodowej i zdrowotnej mieszkańców. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w sposób ciągły współpracuje z innymi instytucjami działającymi na rzecz pomocy dziecku i rodzinie, m.in. z Komendą Powiatową Policji w Wąbrzeźnie, Sądem Rejonowym w Wąbrzeźnie, Kuratorską Służbą Sądową, Samodzielnym Zakładem Opieki Zdrowotnej w Książkach, placówkami oświatowymi. Pracownicy socjalni na bieżąco współpracują i podejmują działania interdyscyplinarne na rzecz pomocy dziecku i rodzinie z dzielnicowym, asystentem rodziny, kuratorami, pedagogami szkolnymi, wychowawcami, terapeutą uzależnień, lekarzem, pielęgniarką środowiskową.

Prawidłowa realizacja zadań wymaga nie tylko zabezpieczenia w budżecie odpowiedni środków finansowych, ale również zapewnienia niezbędnych zasobów kadrowych, lokalowych, wyposażenia i sprzętu.

W wyniku zmian gospodarczych oraz zmian w przepisach prawnych, zmienia się również struktura klientów pomocy społecznej, ich potrzeby, oczekiwania. Pomoc finansowa nie może stanowić jedynej formy wsparcia. Działania muszą być wielokierunkowe, muszą działać aktywizującą na społeczność lokalną.

Pomoc społeczna musi współpracować z samorządem, instytucjami publicznymi, organizacjami pozarządowymi, bo tylko taki system pozwoli na skuteczne pomaganie. Podejmowane działania są również na bieżąco realizacją Strategii rozwiązywania problemów społecznych Gminy Książki na lata 2014 – 2020 .

Najważniejsze potrzeby w zakresie pomocy społecznej w Gminie Książki:

- zapewnienie rozwoju środowiskowej opieki osobom zależnym z powodu stanu zdrowia lub wieku – zabezpieczenie środków finansowych na organizację usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych, tak aby osoba mogła jak najdłużej pozostać w jej naturalnym środowisku, wdrożenie systemu teleopieki, przy współpracy z Regionalnym Ośrodkiem Polityki Społecznej. Ciągły proces starzenia się społeczeństwa wskazuje na konieczność zapewnienia opieki osobom starszym, które są tego pozbawione ze strony rodziny lub gdy rodzina sama nie jest w stanie zapewnić jej w wymaganym zakresie lub formie,
- zapewnienie środków finansowych na pokrycie kosztów pobytu osób skierowanych do domów pomocy społecznej i pieczy zastępczej. Należy zauważyć, że każdego roku zwiększa się koszt utrzymania mieszkańca w domu pomocy społecznej, co generuje zwiększenie wydatków po stronie gminy,
- podejmowanie działań służących aktywizacji zawodowej, społecznej, edukacyjnej i zdrowotnej osób marginalizowanych oraz zagrożonych wykluczeniem społecznym,
- zapewnienie schronienia osobom bezdomnym w schronisku, noclegowni lub ogrzewalni,
- zapewnienie środków pieniężnych na wypłatę zasiłków celowych, specjalnych zasiłków celowych. Realizacja ustawowych świadczeń jest zadaniem obowiązkowym gminy, w związku z tym osoby znajdujące się w trudnej sytuacji życiowej muszą mieć udzieloną odpowiednią pomoc. Niewątpliwie widać tendencję spadkową, co spowodowane jest z rozbudowanym systemem wsparcia rodziny, coraz mniej rodzin z dziećmi korzysta z pomocy społecznej. Pozostają jednak osoby, które będą wymagały wsparcia materialnego.
- zapewnienie środków finansowych na utrzymanie Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Książkach, w tym również na wynagrodzenia pracowników,

- podnoszenie kwalifikacji i kompetencji kadry GOPS-u, poprzez zapewnienie środków finansowych na warsztaty i szkolenia,

Sprawozdanie z działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Książkach za rok 2019 oraz potrzeby w zakresie pomocy społecznej przekładam Radzie Gminy w Książkach.

Kierownik
Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Książkach
Marta Olszewska